

1869-11-08

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Letter

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Modtagersted:
Burton-on-Trent

Keywords:
Carlsberg, Industrial archaeology,
Mellembryggeriet, brewery design,
brewery technology

SUMMARY

J. C. Jacobsen sends architectural drawings of 'Mellembryggeriet to Carl'. About water supply and accessibility.

TRANSSKRIFTION

d 8 Novbr 1869.

Kjære Carl !

Hermed sender jeg dig efter Løfte en Grundplan med fuldstændigen Nivellement af Dybderne, hvortil der har været gravet, saa nøiagtigt angiven, som det nu lader sig gjøre. Nogle Steder ligge Sand- og Leer- Gravene med Bunden blottet, men de fleste Steder er der fyldte løs Jord og Leer deri i høist forskjellig Tykkelse.- Centralpunctet feo det nye Anlæg bliver Brønden, som jeg lader grave i et fast Leerlag, hvor man vil være fri for Flydsand, paa det paa Planen betegnede Sted, hvor der allerede er udgravet til -12 Alen.Dersom vi faae samme Vand og Vandstand som i min dybe Brønd, vil den høieste Vandstand i den nye Brønd blive 16 Alen under Nulpunct. Pumpen maa altsaa staae langt nede i Brønden og Dampmaskinen anbringes saa nær, at selve Maskinens Axe om muligt kan forlænges ud over Brønden.- Dampmaskinen antager jeg bedst kan anbringes i den nærmeste Deel af Bryggerihuset B paaPaa langs: Planens Maalestok er 2 Milimeter = 1 Alen.Høiderne angivne i Alen.

den faste Grund, som dér findes. Denne Bygning har jeg tegnet saa rummelig, at deri, om behøves, kan anbringes et dobbelt Apparat til 40-50 Tdr. Øl i hvert.- Ved Siden af B har jeg tegnet et Køllehuus C, ligeledes saa stort, at det kan rumme Køller til 15,000 Tdr Malt og i Midten af C vil jeg foreslaae Dig at bygge Skorstenen, som dér faaer fast Grund. Det fordyrer ganske vist det første Anlæg, at bygge disse 2 Afdelinger saa rummelige, men dersom mit Ønske og Haab om en fremtidig Udvidelse gaaer i Opfyldelse, vilde det koste meget, at udvide disse Bygninger. Skulde det vise sig at Anlægssummen efter nøiagtige Overslag bliver mig for stor, maa vi indskrænke disse Bygninger til det for Øjeblikket fornødne. Bygningen A til Gjøringshuus og D til Malthuus ere maaske ogsaa lidt større end fornødent, men jeg har nærmest tegnet dette Udkast for at gjøre mig en Forestilling om hvorledes det første Anlæg kunde bygges som en Deel af et fremtidigt Hele. Det første Anlæg er betegnet med hele røde

Linier, den

forventede Udvidelse med puncterede, røde Linier og den størst mulige Udvidelse, som Pladsen tillader, med blaae Streger.-I E har jeg tænkt mig Udvidelsen af Svale- og Gjæringsrum. I F Oplagskjeldereren og derover Maltmagazin, I G forstørret Malteri og derunder, som under D, en Kjelder til Øl. Naar Malteriet skulde udvides til 15000 Tdr, (12 Dages Maltning), vilde alle 4 Etager, d.e. 4 x 80 x 24 Alen, behøves til Maltplads og der maatte i saa Fald bygges et særskilt Kornmagazin H med Støbkarsrum J.- En tilsvarende Forøgelse af Lagerkjeldereren i bequem Forbindelse med Gjæringslocalet vilde kunne faaes i K og L.-En ikke ringe Vanskelighed ved denne Grund er det stærke Fald af c 18 Alen fra Carlsberg Veien til Veien, der skal føre til Forbindelse med Vesterbro.- Byg og Kul kunne neppe Kjøres opad Bakke fra den østlige Side, men maa kjøres om ad Carlsberg Veien og ned til Bryggeriet fra Vest af.Øllet maa kjøres til Byen ad veien til Vesterbro og Mæsk

vil deels blive afhentet fra Valby, d.e. fra Vest, deels fra Kjøbenhavns Omegn, d.e. fra Øst. Men i hvert Fald maa man kunne køre med tomme Vogne og lette Læs fra den øverste til den nederste Deel af Gaar(d)spladsen og omvendt.- Naar man lægger Gjennemkjørselen i Bryggeriet under Mæskekarret i Høide med O, vil man med en Stigning af 1:15 komme op til + 4 ved den vestlige Ende af Malthuset og ned til -5 ved det sydøstlige Hjørne af Lodden, hvorfra man da kan dale ned til -9 ved det nordostlige Hjørne, hvor Veien begynder.- Da der, som Du seer, har været udgravet meget dybt paa det Sted, hvor Gjæringshuset vistnok maa ligge, tænker jeg, at man under dette Huus bør bygge 2 Etager Kjeldere, hver c 5 Alen, fra - 10 Alen til 0, hvoraf den øverste Kjelder kommer til at ligge helt over Jorden mod Øst. Disse dobbelte Kjeldere kunne da i sin Tid fortsættes under E, F. og L. Under Malthuset maa man næsten overalt lægge Grunden i rigelig 5 Alen under 0.

II

og man kan saaledes benytte det nederste Rum som en Forlængelse af den øverste Store Kjelder ved en hvælvet Passage under den dybt liggende Side af Bryggeri- og Køllehuset.- Den næste Etage i Malthuset, fra 0 til + 5, bliver halvt Kjelder og

fortrinlig til Maltning i Forbindelse med 2 Etager derover. Over disse maa endnu bygges 1 Etage til Kornloft, der i sin Tid kan benyttes til en 4de Maltplads, hvormed det hele Maltgjøring kan blive fortræffeligt concentreret og Kornmagazinet med Støbkarsrum kan da, ligesom hos mig, bedst faae Plads ved Siden af Malthuset, ligefor Midten deraf.- Efter min Erfaring er et Malthuus af 24 Al indvendig (selv 26 Al) ikke for bredt, hverken hvad Lysning eller Ventilation angaaer og jo bredere det er, destomindre Indflydelse har den ydre Temperaturs Afvexlinger.- Hvad jeg er i størst Tvivl om, er Antallet af Etager i Gjæringslocalet, thi jo mere jeg tænker derover, desto betænkeligere forekommer det mig at lægge Gjæringslocalerne paa engelsk Viis og paa Lofterne, navnlig saalænge Anlæget

ikke er meget stort. Jeg frygter for, at de smaae Gjærings Kar, endsige Casks, ville paavirkes altfor meget af Sommervarmen og Vinterkulden. En anden Uvished jeg svæver i, er Inddelingen af Store Rummet med Søiler eller Piller. Den Opstabling af 10 Rækker Porterfade, som Du har beregnet, er ganske vist den, som svarer bedst til engelske Forhold med Lagring paa selve Foustagen hvori Øllet exporteres, men denne vil ikke kunne anvendes til Øl til home consumption og den kræver en uforholdsmæssig Mængde Søiler og Dragere, nemlig 4 Rækker mellem 5 Gange, da der ikke kan staae Søiler midt i Gangen.- Naar en Deel af Øllet oplægges paa Større Fade til Omtapningen, kunde man vel dele Store Rummet i 4 Afdelinger med 3 Rækker Søiler ?- Det " danske hvidt Øl", som Du vistnok i Begyndelsen maa brygge Noget af, har at komme i Gang, bringes i Gjæring i Kar ved c 20 R, men efter nogle faa Timer, naar det begynder at gaae i Krøller, fades det paa $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ Tønder, der ligge paa de lange Houge, hvori Skum og Gjær flyder ned og efter at det

har gjæret i knap 24 Timer og gjentagende er bleven opfyldt, er Gjæringen tilende og Øllet bliver da strax bragt i de samme Foustg til Kunderne, der ere vante til at Øllet er klart til Aftapning efter 48 Timers Forløb.

Dette Resultat kan kun lykkes, naar de smaae Foustg, hvorpaa Gjæringen foregaaer, ligge i et tempereret Locale af 10-13 R. og dette Øl maa derfor vistnok behandles i den øverste Kjelder.- Jeg haaber imidlertid at det ikke skal vare altfor længe, at Du maa

følge denne Methode (bedst var det, dersom den ganske kunde undgaaes). Det Øl, som Du skulde indføre her hjemme og strax maa falbyde Noget af bør være gjæret langsomt, som Ale, men ikke med saa stor Attenuation, thi Publikum vil have en fyldig Smag.- Det maa være godt rensat ved Eftergjæring og Lagring paa selve Bryggeriet i 1 à 2 Maaneder og - det maa være billigt. "Hvidt Øl" sælges nu til 3rdl, 4 rdl og 5 rdl pr. Tdr, med en Procentstyrke i Urten af 7, 9, 11, à 8, 10, 12 %.- Naar det skal holdes paa Lagre 1-2 Maaneder, vil det selv-

følgelig blive noget dyrere, eller det maa gjøres saameget tyndere, at det kan leveres til de vante Priser.- Dette troer jeg nok kan lade sig gjøre til 5 rdl pr Tdr og maaskee til 4 Rdlr, men neppe til 3 rdl, da dette vilde blive altfor tyndt.- Disse Ølsorter maae fremtræde under et nyt Navn. Jeg har tænkt: "Bord-Øl" Nr 1-2.-Dernæst maa Du brygge noget bedre Øl til Hjemmebrug og især til Provindserne, enten "Ale" eller "Engelsk Øl" osv, deels "mildt" eller "sødt" deels "bittert", som kan koste 6 à 8rdl pr Tdr og være lageret i c 2 Maander; og endelig "Export Ale" og Porter.- Hvor meget Du vil kunne afsætte af hver Sort, er jo umuligt at beregne, men i Førstningen vil din Hovedafsætning sikkert blive af de billige Ølsorter. Selv i velhavende Familier betragtes bayersk Øl som en dyr Luxusartikel, men paa offentlige Beværningssteder søges af ikke Faa netop Luxusartikler, f. Ex Strong-Ale.

III

Jeg vilde gjerne, baade for min egen Skyld og for at Bekjendte i en efterhaanden videre Kreds kunde blive fortrolig med de engelske Ølsorter have snarest muligt noget af Bass's Ale af forskjellig Slags herhjem, enten i Faustg eller i Bouteiller, navnlig mild Ale (er der flere Sorter deraf ?), India Ale til Export og home consumption og det deilige Strong-Ale No. 1 som vi smagte paa Bryggeriet, brygget sidste Januar.Send mig ½ eller 1/1 Barrel af hver, eller Faustg med Halvflasker. Om det bedst kan sendes via London eller Hull eller Leith maa Du selv erkyndige dig om. Jeg har nylig sendt Theilmann en Vexel til at betale hvad Du trækker paa ham deels til dit eget Brug, deels til Indkjøb til mig.-Jeg har i Aften faaet Brev fra Rullf at de bestilte Flasker fra Leith ere ankomnePaa langs: Jeg har betsilt "Dagbladet" tildig, som nu skal blive sendt ugentligs. 10ligeledes ere Planterne fra Lawson komne, men han melder Intet om Øllet fra Younger; men det kommer vel næste Gang.

Jeg har lyst til at malte et Part Byg fra Tydskland, deels af det berømte Saale Byg, deels Olderbruck og har derom skrevet til Pontoppidan, som har sendt mig Prøver af forskjellige Slags.- Det er mærkeligt saa melet som Saale Bygget er i Kjernen i Sammenligning med vort, men det er ogsaa uhyre dyrt, omtrent 9 rdlr pr Tdr! - Oderbruck Byg er ikke meget dyrere end vort, c 6½ Rdl..Jeg vil dog tage 2-300 Tdr af hver Slags. Naar det kommer, vil jeg naturligviis malte det med al mulig omhu, langsomt og langt. Desuden vil jeg søge at faae baade det og noget af vort eget analyseret paa Landbohøiskolen for at faae Vished om der er en virkelig Forskjel i Mængden af Quælstof. Hvorledes er Priserne paa de forskjellige Slags fremmed Byg i Burton ?

[På langs]

Hermed maa jeg slutte. Lev vel ! Din Jacobsen

Den første Grund, som der findes. Den
Bygning som jeg tegner som nærmest, at den
anbefales, som anvendes et dobbelt Apparat
til 40-50 Eds St. - Med Bunden af
B som jeg tegner et Løbskæde C, ligesom
som først, at det som nærmest Løbskæde til 15,000 Eds
Meth. og i Midten af C vil jeg foreslaa sig
at bygge Kærstuen, som der saasat som Grund.
Det første gaaer med et første Anlæg, at
bygges det 2. Afdelingen som nærmest, men
derfor med første og saasat som en første sig
hoveddel gaaer. I første del, med det
første med, at indvise det Bygningen. Med
at vise sig et Anlæg som nærmest og nærmest
Anlæg til den mig som først, men som indvise
det Bygningen til det som første sig som nærmest.
Bygningen A til Bygningen som af D til Meth.
som nærmest som nærmest og som det første med første del.
som jeg som nærmest tegner til det første som
at gøre mig en første sig som nærmest
det første Anlæg til den bygges som en del
af et første sig. Det første Anlæg
er tegnet med første sig som nærmest, den

fornutade Admidelpi med pünicerord, såde
Linné og den störst uentlige Admidelpi; fuen
fladhu tillades, med blaas. Högro. —
H. E. fua juu kauld mig Admidelpi af Prals-
og Gjöringörnen; H. J. Orlagshjälpen og
Larones Maltmagazin, J. G. fustlännit
Maltari og Lövinder, fuen under D. en Hjälpen
hi H. — Naar Maltariet füllde utmidet
hi 15000 Eds, (12 dagar Maltning), midt alla 4
flager, d. s. 4x 80x 24 Allu, besänat hi
Malttyladt og der maalt i fua Sald bygget
it fustill Laromagazin H med Hältkarörnen
J. — fua tillmaornde Larogelli af Lagerhjälpen
i begynnit Sänkendelpi med Gjöringörnen
midt Linné fuaat i K og L. —
fua illu ringa Kauterlyfud med Linné Grönd
as det störst Sald af i 18 Allu fua Carlsberg
Käin hi Käin, det hal fua hi Sänkendelpi
med Heltkarörnen. — Linné og Linné Linné
Linné og ad Carlsberg fua den öfversta Linné, men
maa Linné om ad Carlsberg Käin og ad hi
Linné fua fua af. Sällit maa Linné
hi Linné ad Käin hi Heltkarörnen og fua

mit Deelt blivende affrentet fra Valby, 1. a fra
Købt, Deelt fra Ljæbenfaar og Quagen, 1. a fra
flb. Men i saart Tald man man Linn
Ljæben med Linnus Hagen og Lilla Løst
fra den anden Side den anden Side af
Gaardens og omvendt. - Naar man
ligger Gjennemhøvelen i Ljæben med
Møkket i Jæde med O, vil man med en
Hjæring af 1:15 Linnus og til + 4 med den
restlige Side af Møkket og med til % 5
med det sydelige Ljæben af Ladden, saasaa
man da den Side med til % 9 med det nord-
østlige Ljæben, saasaa Linnus begynder. -

Da det, som du selv har været indvænnet
omgibt sigt som det er, saasaa Gjæringstid
indvænnet man ligger, saasaa jeg, at man med
denne Side kan ligger 2 flage Ljæder, saasaa
i 5 Alen, fra % 10 Alen til O, saasaa den anden
Ljæder (med flb) Linnus til at ligger Jæde
med Jæden. Det er Ljæden Ljæden Linnus
da i sin Tid fastholdt med E. J. og L.
Med Møkket man man resten omvendt
ligger Quaden i rigelig 5 Alen med O.

II ^{8/11 69} (6)
C.M.
og man kan saaledes bruge det vedrorende
denne saer en Saerlaegelse af den ansatte
Store Sjældes med en smaalst fasteget indtil
den dybt liggende Side af Krydder- og Tølle-
Sjæld. — Den næste Flage, Matthesen,
for 0 li + 5, bliver Jalat Sjældes og
særlig til Matthesen; Saerlaegelse med
2 flages Draomer. Over disse man endnu
lægges 1 flage til Saerlaegelse. Der i sin Tid
kan bruges til en 4de Matthesen, som
til Jalat Matthesen kan blive særskilt
særskilt og Saerlaegelse med Saerlaegelse.
men den da, ligesom for mig, best. saer
plads med Side af Matthesen, ligesom Matthesen
draom. — Efter min Erfaring er at Matthesen
of 24 lb. indsendt (Sels af 26 lb) til for best.
saerlaegelse med Sjæld eller Saerlaegelse angaaende
og jo bedre det er, Saerlaegelse med Saerlaegelse
for den ydre Temperatur Afregning. —
Jad jeg er i stærk Erind om, er Antallet
af flage: Gjæringi laeset, til jo man jeg
laeset draom, dero betændeliges saerlaegelse
til mig at lægge Gjæringi laeset som jeg angik
Sjæld og yde Laeset, saerlaegelse saerlaegelse

Det er meget godt. Jeg frygtede for, at de
 sunde Gjærings Læs, endte Casker, ville gaa ind
 altsammen af Sammensætningen af Næringsmidlerne.
 For anden Hælsed jeg tænkte i, at Uddraget
 af Store Kæmpe med Pølser eller Filer.
 Den Ogskilling af ^{10 Læder} paalenfædt, som de Læs
 karegale, er gaaet med den, som gaaet med
 til næste Læs og Lægning paa samme Dage.
 Man skal agte paa, man skal med de Læs
 undersøge til de de hvide consumption af den
 Læs og i særdeleshed Mængde Pølser og
 Dragere, nemlig 4 Læder, ^{med 5 Gange} de de de Læs paa
 Pølser med i Gange. - Naar en Læs af Pølser
 og Lægning paa Læs Læs til Omlægning, Læs
 man med de de Store Kæmpe i 4 Omlægning
 med 3 Læder Pølser? -
 Det "danske Smilt Pølser", som de næste i
 begyndelsen var krogge Mager af, som at
 Læs i Gang, bringer i Gjærning i Læs med
 i 20° R, man efter nogle Læs Læs, naar de
 begynder at gaa i Trælle, fædt de paa 1/2,
 1/4 og 1/8 Læs, de Lægning paa de Læs Lægning.
 Man skal agte paa Læs Læs med og efter at de

Det er meget godt. Jeg frygtede for, at de sunde Gjærings Læs, endte Casker, ville gaa ind altsammen af Sammensætningen af Næringsmidlerne.

Jes gjænt i Luag 24te timen og gjæntlagende er
bleven af fjeldt, og Gjæntlagende er fjeldt
bleven da prag bragt i de samme Luag til
Tændrør, der er maade til at fjeldt er
blant til Afhængig af 48te timen Tændrør.

Alle Løstakke kan kun fjeldt, naar de samme
Luag, Jaegeren Gjæntlagende, ligger i et
Luagkonst Løstakke af 10-13° R. og alle Løst
maa derfor medfødt befandtes i den anden
Tjeldes. - Jeg Jacobs imidlertid at det alle
skal være allefald Luag, at de er allefald Luag
Mellem (hvilket er det, derfor den ganske Luag
indgaaer). Det alle, som den fjeldt indfær
for Gjænt og prag er allefald Luag af
kun mere gjænt Luagfærd, som alle, men alle
med for det Afhængig, og fjeldt med
Jama er fjeldt Luag. - Det er allefald Luag
medfødt med Afhængig og Luagfærd
Luagfærd. 1 i 2 Maanedes og - Det er allefald
mere helligt. - "Jænt alle" følger i allefald
4te og 5te pt. C^o, med en fjeldt Luag i Luag
af 7, 9, 11 i 8, 10, 13te. - Naar det allefald
færdig er Luag 1-2 Maanedes, med allefald Luag

fulgtelig blinn uagel Dyrren, eller det maa
gjæms faa uagel Ljunden, at det kun kamaat
til den gamle Jæstet. - Dets kaaer jeg nok
kun lade sig gjæms til 5te pr Ede og maa lade
til 4 Rødt, men uagel til 3te, da dets
milde blinn althas Ljund. - Dets Skjænter
maa forstærket uindes at uigb Nomen. Jeg
Jas Lætt: "Coar-æ" N° 1-2. -

Dronest maa du bringe uagel lade til
til gjæmsbring og ifor til faa uindkamen.
enten "Al" eller "Ljund" afn, dets
"milde" eller "Jæst", dets "Ljund", faa
kun kaaer 6 i 8te pr Ede og maa lade
i i 2 Maaned; og udelig "Ljund" afn
og Jæstet. - faa uagel du til Ljund
affætte af Jæstet, so jo uindelig at bringe,
men i Ljundet med din faa uindelig
fætted blinn af dets blilleg Skjænter. Dets
i melfamand Ljundet betragtes kaaer
til faa so dets Ljundet udelig, men gaa
affættelig Ljundet udelig Ljundet af dets Ljund
uagel Ljundet udelig, f. g. Strong - Al.

III 9/69 (C)

8.11

C.M.

Jeg har bestilt "Lagkald" til dig, som er det blev sendt igennem

Jeg vilde gerne, baade for min egen
lyst og for at betynde i en raskhed
midre end duinde blien fastelig und
de engelske Plantes jaan puorest unlig
maget af Basi's Alle af forskjellig
Plags Proffien, uden i Saueg eller i
Cantailles, uamulig mildt Alle (as des
flere Saues Saue²), India Alle de
Sagant og home consumption og det Duleje
Strang- Alle N° 1. som ni fuaagte jaan
Lagkald, bygget paa Jaanar.

Sand mig 12 eller 11 Barrel af Jaanar,
eller 10 Saueg und fulmflades. Om det
bedst kan sendes via London eller Hull
eller Leith man du selv indkjoeber dig om.
Jeg har uelig sendt Theilmann en Regal
til at betale jaan du betales jaan jaan
deels til dit eget Loeue, deels til Tudeg
til mig. —

Jeg har i Alfen faast Loran fra Ruffe
at du bestille deles fra Leith som antaen

ligeledes en Plantage fra Laurus Laurus,
men som kaldes Tulip an Plant fra
Younger; men det Laurus med andre Gænge.
Jag som Lyg til at være at Plant
Læg fra Egideland, dets af det bærrende
Saale Læg, dets Oberbruek og som Iren
somat til Pantoppidan, som som sandt mig
früms af forskjellige Plags. - Det er
mestelig som kaldet som Saale Lægget
er i Tjivum i Danmark og med nord,
men det er ogsaa i Sjælland, antallet
gode og etc. - Oberbruek Læg er ikke
meget tjivum end nord, i 6 1/2 Rth.
Jag vil dog tage 2-300 Eds af som Plags.
Men det Laurus, vil jeg naturligvis være
det med at være Omsig, langsomt og lang.
Det er mig vil jeg sige at som haad det og
taget af nord eget analytisk som Laurus.
Ligeledes som at som Tidst an der er en
midelig Laurus i Mængden af Gyalhof.
Ligeledes en som som som de forskellige Plags
somat Læg i Rosten.

Jeg vil dog tage 2-300 Eds af som Plags.
Men det Laurus, vil jeg naturligvis være
det med at være Omsig, langsomt og lang.
Det er mig vil jeg sige at som haad det og
taget af nord eget analytisk som Laurus.
Ligeledes som at som Tidst an der er en
midelig Laurus i Mængden af Gyalhof.
Ligeledes en som som som de forskellige Plags
somat Læg i Rosten.